ІЛЛЯ ВЕНІАМІНОВИЧ ШЕРЕШЕВСЬКИЙ – ВИКЛАДАЧ

Самадурова В. В.

У плеяді викладачів Одеського університету І. В. Шерешевський займає особливе місце. Найстаріший викладач юридичного факультету, він віддав юридичній освіті більшу частину життя. Він – вихованець університету, один з найстаріших юристів України. Коли у 1968 р. готувалося святкування 80-річного ювілею вченого, Ілля Веніамінович попросив провести його в аудиторії № 14 по вул. Преображенській, 24: "Я вперше увійшов у цю аудиторію студентом, прочитав тут свою першу лекцію".

Народився І. В. Шерешевський 27 листопада 1888 р. в Одесі у родині лікаря. Закінчив третю гімназію зі срібною медаллю у 1906 р. У тому ж році вступив на юридичний факультет Новоросійського університету. У звіті ІНУ за 1910 р. є запис про присудження медалей за твори з римського права на тему „Представництво за римським громадянським правом". Серед нагороджених був студент 4-го курсу Ілля Шерешевський, який отримав срібну медаль. Зі студентської пори саме римське право стало головним змістом наукових досліджень майбутнього вченого.

Ще до революції він друкував статті з питань представництва у журналах "Право", "Журнал Министерства юстиции", "Вестник права", суміщаючи адвокатську практику з науковою роботою.

Служіння суспільній справі стало кредо його життя. Пошуки справедливості привели молодого юриста до активної політичної діяльності. У дореволюційний час він став членом ЦК партії соціалістів-революціонерів, але згодом прийняв радянську владу. Він брав участь у створенні та роботі радянських органів юстиції: працював консультантом комісара юстиції, в карному розшуку. З дня створення радянської адвокатури Ілля Веніамінович працював в Одеській колегії адвокатів, членом якої він залишався до похилого віку. Його виступи у судах були зразком глибокого правового аналізу, принциповості та відповідальності.

І. В. Шерешевський почав викладацьку роботу у 20-ті рр. у „совпартшколі" та на військово-політичних курсах, пізніше почав викладати право в інституті гуманітарно-суспільних наук, який був перетворений у інститут народного господарства, де відкрився юридичний факультет. Тут він був обраний професором з курсу громадянського та торгівельного права (1928)

З початком Великої Вітчизняної війни Ілля Веніамінович відправився в евакуацію, але ешелон під Миколаєвом був відрізаний німцями. Вчений був вимушений повернутися до Одеси, жити в окупованому місті. Він не працював весь час окупації, і хоча сам уцілів, та згубив у гетто мати та сестру.

Серед перших викладачів, що відновили роботу Одеського кредитно-економічного інституту у 1944 р., був І. В. Шерешевський разом з А. С. Бориневичем та І. Т. Славовим. У 1947 р. у складі Одеського університету було відновлено юридичний факультет. Його першим деканом став доцент М. О. Кравцов, а викладачами – І. В. Шерешевський, І. Ю. Фіни, І. О. Середа, В. Т. Олієвський, Ю. А. Баскін, В. П. Шахматов, Б. В. Лондонський та інші.

І. В. Шерешевський викладав українською мовою історію інститутів права, римське право. Він виховав тисячі кваліфікованих юристів. Багато його учнів стали докторами та кандидатами наук. Вони із захопленням та гордістю згадують блискучі лекції вчителя, його глибоку ерудицію, багатий юридичний досвід.

Наукова діяльність І. В. Шерешевського була дуже широкою за інтересами: це трудове та цивільне право, історія держави та права зарубіжних країн, римське право. Вчений володів французькою, англійською, італійською мовами, латиною. До кінця життя Ілля Веніамінович був пов'язаний з адвокатською практикою.

У 1981 р., у віці 93 років, І. В. Шерешевський пішов із життя.